

Warszawa, grudzień 2019 r.

Poziom i struktura minimum socjalnego w III kwartale 2019 r.

Polską gospodarkę w trzecim kwartale 2019 r. cechowała malejąca stopa bezrobocia (5,2% w lipcu i sierpniu, 5,1% we wrześniu). Inflacja, której wskaźnik w II kwartale wzrósł o 1,7% (w relacji do I kwartału), w badanym okresie ponownie powróciła do niskiego poziomu (0,3% w relacji do II kwartału).

W tej informacji prezentujemy szacunki minimum socjalnego – wskaźnika kosztów utrzymania niezamożnych gospodarstw domowych i dla warunków panujących w **trzecim kwartale 2019 r.** Podstawowym źródłem danych cenowych były notowania udostępnione przez GUS.

Tabela 1. Minimum socjalne: dane za III kwartał 2019 r., w zł

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K +DM+DS	M+K +DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	313,95	627,91	875,15	949,40	1 196,64	1 518,14	297,31	594,63
Mieszkanie:	424,55	614,61	837,61	837,61	1 064,56	1 290,07	424,55	614,61
- użytkowanie i energia	360,25	535,23	746,65	746,65	949,32	1 149,39	360,25	535,23
- wyposażenie	64,31	79,38	90,96	90,96	115,24	140,68	64,31	79,38
Edukacja	17,93	35,86	92,33	162,75	219,21	364,03	0,00	0,00
Kultura i rekreacja	146,87	180,97	233,89	238,88	291,81	349,73	125,43	170,33
Odzież i obuwie	56,19	112,37	162,52	162,36	212,51	262,50	43,40	86,80
Ochrona zdrowia	43,94	83,50	113,18	114,59	144,27	175,36	85,62	166,86
Higiena osobista	38,84	75,61	90,58	108,98	124,50	158,00	30,78	59,50
Transport i łączność	95,34	167,24	482,58	495,98	495,98	509,37	110,17	187,98
Pozostałe wydatki	91,01	132,86	173,27	184,23	187,47	185,09	89,38	131,65
Razem	1 228,62	2 030,92	3 061,11	3 254,79	3 936,96	4 812,29	1 206,65	2 012,36
- na 1 osobę	1 228,62	1 015,46	1 020,37	1 084,93	984,24	962,46	1 206,65	1 006,18

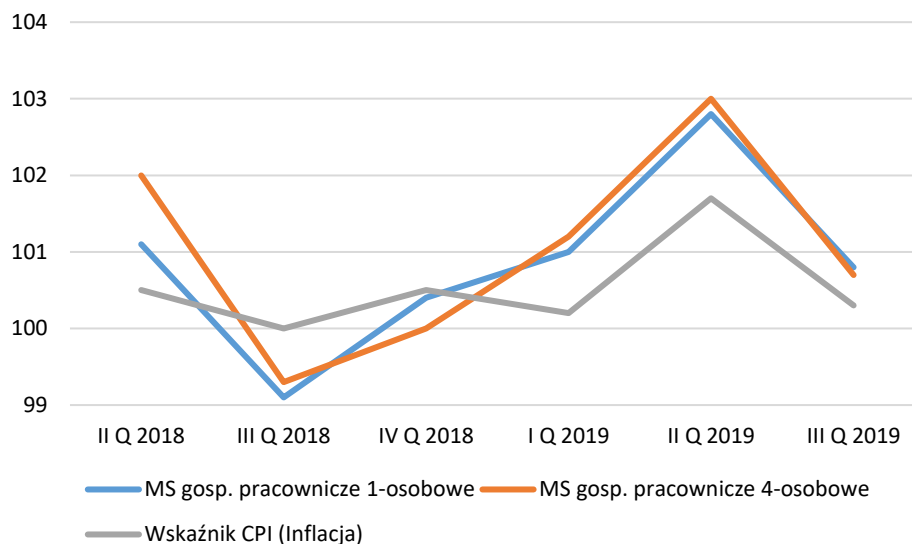
Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych GUS.

Uwaga: Symbole użyte w tablicy oznaczają odpowiednio: M – mężczyzna w wieku 25–60 lat, K – kobieta w wieku 25–60 lat, M+K/2 – wydatki na poziomie średniej arytmetycznej dla gospodarstwa mężczyzny i kobiety, DM – dziecko młodsze w wieku 4–6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13–15 lat. W przypadku gospodarstw emeryckich symbole M i K oznaczają odpowiednio mężczyznę i kobietę w wieku powyżej 60 lat.

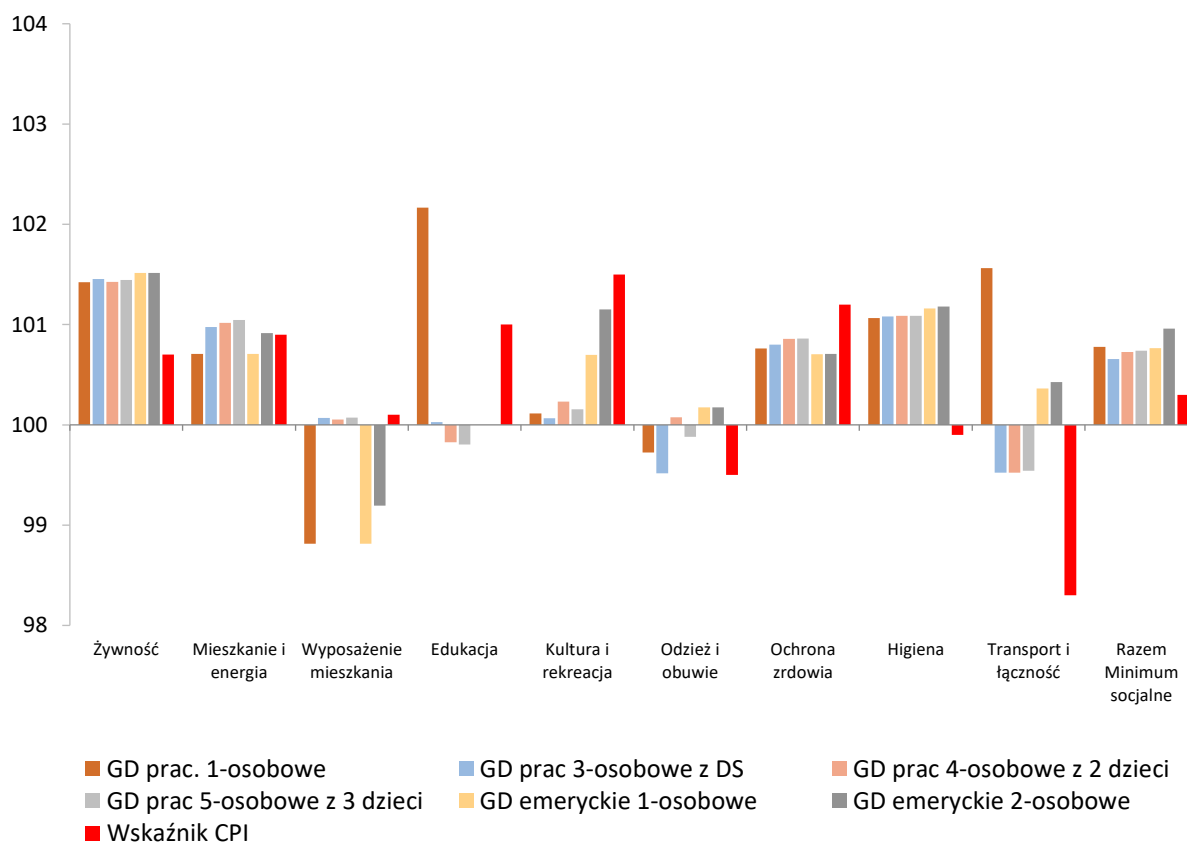
Minimum socjalne dla osoby samotnej w wieku produkcyjnym oszacowano na 1 229 zł. Dla samotnego emeryta minimum to wyniosło 1 207 zł. W rodzinach z dziećmi, najwyższą wartość minimum socjalnego na osobę w gospodarstwie oszacowano dla gospodarstwa z dzieckiem starszym (1 085 zł), a najniższą w rodzinie z trójką dzieci (962 zł).

Choć dynamika szacunków koszykowych była ponownie wyższa od wzrostu inflacji, bezwzględny poziom koszyków oraz wskaźnika CPI zmniejszył się (Wykres 1). Dynamikę koszyków na tle inflacji w podziale na grupy potrzeb przedstawia Wykres 2.

Wykres 1. Dynamika minimum socjalnego (II kwartał 2018 r. – III kwartał 2019) na tle inflacji

Wykres 2. Dynamika minimum socjalnego w III kwartale 2019 r. na tle inflacji (II kwartał=100)

Źródło: Opracowanie własne. Symbole: GD – Gospodarstwo domowe, GD prac. – pracownicze gospodarstwo domowe. Uwaga: w badanym okresie wskaźnik CPI dla transportu wyniósł 98,3, a dla łączności 101,3.

Wzrost kosztów mieszkaniowych kształtujący się między 0,7% a 1% nie odbiegał od wskaźnika inflacji w tej grupie (0,9%). Modelowe koszty wyposażenia mieszkań spadły w gospodarstwach 1- oraz 2-osobowych (od -0,8 do -1,2%), w pozostałych zaś były równe wskaźnikowi CPI (+0,1%). W trzecim kwartale ceny żywności ujętej w koszyku rosły dużo słabiej niż w drugim kwartale. Wzrosły one od 1,4% do 1,5%, a więc dwukrotnie szybciej niż inflacja dla tej grupy potrzeb (0,7%). Najbardziej wzrosły ceny owoców (o 3,3%) oraz warzyw poza ziemniakami (o 3,1%) oraz produktów zbożowych (o 1,1%).

Wydatki edukacyjne w rodzinach bez dzieci wzrosły o 2,2% przy wskaźniku CPI (1%). Część koszyków odzieży i obuwia spadła, co odpowiada wartości wskaźnika CPI (-0,5%), inne wzrosły do 0,4%. W zakresie higieny oraz transportu koszyki wykazują wyższą dynamikę niż wskaźniki inflacji, odwrotnie było w przypadku kultury osobistej.

Tabela 2. Struktura minimum socjalnego (III kwartał 2019 r., w %)

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K +DM+DS	M+K +DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	25,6	30,9	28,6	29,2	30,4	31,5	24,6	29,5
Mieszkanie:	34,6	30,3	27,4	25,7	27,0	26,8	35,2	30,5
- użytkowanie i energia	29,3	26,4	24,4	22,9	24,1	23,9	29,9	26,6
- wyposażenie	5,2	3,9	3,0	2,8	2,9	2,9	5,3	3,9
Edukacja	1,5	1,8	3,0	5,0	5,6	7,6	0,0	0,0
Kultura i rekreacja	12,0	8,9	7,6	7,3	7,4	7,3	10,4	8,5
Odzież i obuwie	4,6	5,5	5,3	5,0	5,4	5,5	3,6	4,3
Ochrona zdrowia	3,6	4,1	3,7	3,5	3,7	3,6	7,1	8,3
Higiena osobista	3,2	3,7	3,0	3,3	3,2	3,3	2,6	3,0
Transport i łączność	7,8	8,2	15,8	15,2	12,6	10,6	9,1	9,3
Pozostałe wydatki	7,4	6,5	5,7	5,7	4,8	3,8	7,4	6,5
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych GUS.

Opracował: dr Piotr Kurowski

Literatura:

Deniszczuk L., Kurowski P., Styrc M. (2007), *Progi minimalnej konsumpcji gospodarstw domowych wyznaczone metodą potrzeb podstawowych. Rodzaje, oszacowania i zastosowania polityce społecznej*, IPiSS, Warszawa.

Kurowski P. (2019), *Rola progów minimalnej konsumpcji w polityce społecznej w Polsce*, *Polityka Społeczna* 4/2019, s. 43-48.

Golinowska S. (2018), *O polskiej biedzie w latach 1990-2015, Definicje, miary, wyniki*, WN Scholar, Warszawa.

Golinowska S. (1997), *Polska bieda II. Kryteria – Ocena – Przeciwdziałanie*, IPiSS, Warszawa.

GUS (2019), *Sytuacja społeczno-gospodarcza w październiku 2019 r.*, *Analizy statystyczne GUS*, Warszawa.